

Klådans konsekvens

Atopiskt eksem är en kronisk inflammatorisk hudsjukdom som drabbar alltfler barn, framför allt i västvärden. Flera studier under de senaste fem åren har visat på ökad förekomst av atopiskt eksem, och man räknar idag med att ca 25 procent av alla förskolebarn är drabbade. Det mest framträdande symtomet är klåda, som ger upphov till ett kroniskt återkommande eksem, ofta med sekundär infektion. Studier av påverkan på livskvaliteten hos barn med eksem och deras familjer har de senaste åren rönt ett ökat intresse. Med hjälp av frågeformulär har ett index, Life Quality Index (LQI), framtagits som bl a visat att livskvaliteten hos barn med atopiskt eksem är lägre än hos barn med insulinberoende diabetes (Arch Dis Child. 1997;76:159-62). Klådan stör nattsönnen, inte bara barnets utan också föräldrarnas sömn blir störd, vilket leder till en försämrad livskvalitet för hela familjen (Br J Dermatol. 2004;150:304-11).

I denna aktuella studie av Chamlin och medarbetare har 300 föräldrar till barn mellan 0 och 6 år med atopiskt eksem svarat på fyra frågor om eventuell påverkan på familjens sömnvanor. Detta är den första studie som mer i detalj

FOTO: PAGONAR NESS/IBL Bildbyrå

Följden av eksem och klåda hos ett barn blir störd sömn i hela familjen.

kartlagt hur och i vilken grad sönnen störs hos barn och föräldrar.

Mer än 60 procent rapporterade att nattsönnen blev störd på grund av barnets eksem och klåda. I mer än 30 procent av fallen sov eller somnade barnet om i föräldrarnas säng, ofta efter det att föräldern fått smörja eksemet eller på annat sätt lugna barnet för att minska klådan, t ex genom att hålla barnets hand för att undvika rivning. Två tredjedelar av de föräldrar som delade säng med sitt barn upplevde detta som jobbigt med sämre nattvila som följd. Sömnstörningar hos barn och föräldrar var direkt korrelerade med graden av eksem: ju svårare eksem och klåda hos barnet, desto mer

störd nattsömn och desto större påverkan på familjens livskvalitet, vilket överensstämmer med en tidigare publicerad undersökning (Br J Dermatol. 2004;150:284-90).

Graden av påverkan på lång sikt på barn med kroniskt störd nattsömn är svår att bedöma, anser författarna, men att kronisk trötthet kan missbedömas som inlärningssvårigheter och koncentrationssvårigheter förefaller ändå rimligt.

Att tillräcklig vila och sömn har stor betydelse för dagens jäktade småbarnsföräldrar råder nog allmän enighet om, och även i diskussionen om utmattningsdepression hos vuxna har just sönnens betydelse ofta påpekats. I ljuset av detta är denna studie mycket viktig, och för alla som sköter barn med atopiskt eksem är det klokt att också fråga hur störd sönnen blir för övriga i familjen samt sträva efter att optimera behandlingen av eksemet. Här kan sederande antihistamin också ha sin plats liksom ett svaltt rum och täckande pyjamas.

Ylva Linde

ylva.linde@sodersjukhuset.se

Chamlin SL, et al. The price of pruritus: sleep disturbance and cosleeping in atopic dermatitis. Arch Pediatr Adolesc Med. 2005;159:745-50.

Många patienter letar medicinsk information på Internet

Internet har blivit en allt viktigare källa för medicinsk information. I USA beräknas att hela 70 procent av alla föräldrar till barn under 18 år söker medicinsk information på Internet om sjukdomar som kan drabba barnen. Alltfler amerikanska läkare rekommenderar dessutom speciella Internetsidor till sina patienter där de kan hämta information som läkaren kontrollerat. I en studie från Virginia som presenteras i tidskriften Pediatrics

har föräldrarna till barn som sökt gastroenterologisk vård vid sjukhus fått information om en webbplats de kan besöka för att hitta medicinsk information om barnets sjukdom. Vissa av föräldrarna fick även ett e-brev som påminde dem att titta på den aktuella Internetsidan.

Det visade sig att sammanlagt 65 procent av föräldrarna följde uppmaningen att gå in på Internetsidan. Bland gruppen som även fick ett e-brev som påminde

dem var andelen hela 77 procent. Författarna konstaterar att Internet är ett kraftfullt verktyg för att sprida medicinsk information till patienter. Genom att skicka ett e-brev för att påminna patienterna kan man åstadkomma att fler lyder uppmaningen.

Anders Hansen

anders.hansen@sciencecap.se

Ritterband LM, et al. Using the Internet to provide information prescriptions. Pediatrics. 2005;116(5):e643-7.

Viktigt ta hänsyn till superspridare

Vid utbrott av infektionssjukdomar kommer ett litet antal individer att sprida sjukdomen till ett stort antal individer, medan andra inte smittar någon alls.

I en studie från amerikanska Yaleuniversitetet analyseras vilken roll den mindre grupp individer som sprider sjukdomen till många har för att sprida olika infektionssjukdomar. Författarna utgår från den tidigare tumregeln att 20 procent av de smittade är ansvariga för att sprida infektionen till 80 procent av samtliga smittade. Dessa 20 procent kallas »superspridare«. Det visar sig dock

att 20/80-regeln inte stämmer för en mängd sjukdomar. Vid Ebola- och Hantavirus var de 20 procent mest aktiva spridarna ansvariga bara för 30-45 procent av alla smittade. För SARS var siffran däremot över 80 procent. HIV visade en än högre siffra. Det visade sig att över 90 procent av alla HIV-smittade i Storbritannien fått smittan av 20 procent av de smittade.

Forskarna konstaterar att det är viktigt att analysera vilken roll superspridarna har när det gäller att sprida en viss infektionssjukdom. I de fall där ett litet

antal individer smittar ett mycket stort antal individer, som i exempelvis fallet HIV, måste stora resurser läggas på att identifiera superspridarna, konstaterar forskarna.

Anders Hansen

anders.hansen@sciencecap.se

Galvani AP, et al. Dimensions of superspreading. Analyses of contact-tracing data on the spread of infectious disease, combined with mathematical models, show that control measures require better knowledge of variability in individual infectiousness. Nature. 2005;438:293.

